

sen højere. Det er givet, at efter Loven af 1901 er Antallet af Børn, der ere beskæftigede i Værksteder og Fabrikker, gaaet ned fra ca. 5,000 til ca. 2,500. Deraf arbejdede i 1906 1,200—1,400 i Cigar-, Tekstil- og Tørvfabrikker. Ifølge den senest afsluttede Tælling, som er foretagen af statistisk Bureau, er der ca. 1,100 i København, i Provinsbyerne ca. 1,200 og i Landdistrikterne ca. 700, tilsammen ca. 3,000 skolesøgende Børn, der arbejde i Fabriker og Værksteder. Nu anmode Skolekommissionerne i København og Frederiksberg om at faa Børnearbejdet helt afskaffet. I andre Dele af Landet fremhæves især det skadelige for Børnene i at arbejde i Cigarfabrikker, og saa har Arbejdsraadets Flertal ment, at Grænsen burde sættes som i Lovforslaget foreslaaet ved Skolepligtens Ophør for alle Børn, som arbejde i industriel Virksomhed. Derved komme vi ogsaa i Overensstemmelse med tysk, engelsk, tilnærmelsesvis med norsk og vistnok flere europæiske Lovgivninger.

Nu er jeg ikke — og det er Ministeren vist heller ikke — ubekendt med de Indvendinger, der gøres mod at sætte Grænsen højere end ved de 12 Aar. Det er ikke uvæsentlige, men ret vægtige Indvendinger. Der kan paa-vises Tilfælde, hvor Børn mellem 12 og 14 Aar arbejde under sunder Forhold i Fabriker end dem, de desto værre kunne gøre Regning paa at finde der, hvor de ellers skulle opholde sig. Nogle af dem ville nok blive noget i Retning af Gadedrenge, naar de ikke maa arbejde i Fabriker, det tør man jo nok gaa ud fra. Og at 12—14 Aars Børns Bidrag til den daglige Økonomi ikke er noget uvæsentligt for mange Familier, er jeg paa det rene med. Et fjerde Argument er ogsaa af stor Vægt. Det er kun et ganske ringe Antal Børn, som arbejder i Fabriker og fabrikmæssigt drevne Værksteder i Sammenligning med de Børn, som arbejde udenfor saadanne Steder. Jeg tror, at det er 63,000 Børn, der arbejde udenfor Hjemmene. Naar det nu bliver forbudt de 3,000 af dem at arbejde i Fabriker og Værksteder, bliver der dog 60,000 tilbage.

Disse Indvendinger ere dog for mit personlige Vedkommende ikke tilstrækkelige og heller ikke for mange af mine Meningsfæller. Vi ere af den Mening, at naar vi have en Skolelovgivning, som kræver betydelige Ofre, over 6 Millioner, af Staten, medens det paa Københavns Kommunes Skole-

budget alene drejer det sig om 6—7 Mill. Kr., og hvad det øvrige Land koster paa Skolerne, er Tal, jeg ikke har præsentet, men det kommer vel i alt op paa en Snes Millioner eller mere, er det ikke rigtigt at tilstede en Kollision mellem Fabrikarbejde og Skolearbejde. Naar et Barn gaar 5 Timer paa sin Fabrik, 5 Timer i Skole og har Vejen frem og tilbage og nødvendigvis maa læse Lektier om Aftenen for at forberede sig til sin Skolegang, bliver der stillet Krav til det, som det absolut ikke kan opfylde. Vi mene, at de Grunde, som tale for, at Børn ikke paa samme Tid maa være skolepligtige og gaa paa Fabrik- og Værkstedarbejde, ere de tungest vejende, og at man derfor, ligesom jeg gjorde i 1899, bør bifalde en Lovgivning, hvorefter Arbejde i Fabriker ikke tillades dem. Der er Strid mellem de to Lovpaabud: den ene Lov tillader dem at arbejde, den anden paabyder dem at gaa i Skole, og de kunne ikke opfylde begge Dele. Gaar man til det 14de Aar, kan man ogsaa trøste sig med, at der ellers ikke er grebet ind i Arbejdet udenfor disse Arbejdssteder. Der er for Resten dem, der mene, at de Børn blive mindre anstrengte, som gaa Byærinder, end de, som gaa paa Fabrikarbejde, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det i alt Fald for visse Fabrikkers Vedkommende har sin Rigtighed; paa Grund af Arbejdets Ensformighed og dets Natur kan det virke mere anstrengende. Man kunde tænke sig noget lignende indført, somgælder i Norge ifølge en Lov, der blev given for nogle Aar siden, at Ministeren eller Fabrikinspektøren kunde give Dispensation fra Loven og Tilladelse til, at Børn, der ere under den Alder, som her omtales, altsaa under 14 Aar, skulde kunne beskæftiges i visse Arbejder. Nægtes kan det ikke, at Arbejdet er af meget forskellig Karakter, ligesom det ikke kan benægtes, at naar det var et betydeligt Fremskridt, da vi sidste Gang gik fra 10 til 12 Aar, vilde det ogsaa være et Fremskridt, naar vi her gik fra 12 til 14, med en vis Dispensationsret for visse Arbejders Vedkommende. Jeg henstiller det, jeg ved ikke, hvorvidt det kommer frem, men har villet gøre opmærksom paa den norske Lovgivning, som, da Forholdene i klimatisk og i andre Henseender ere nogenlunde ligestillede med vore, fortjener Opmærksomhed, naar der er saa vægtige Grunde for og imod Forhøjelsen af Barnealderen.